

En la mon-don'ye-nis no-va sen -- to --

(L. ZAMENHOR)

LA LUMO

PRI PER PRO POR ESPERANTO

LA LUMO,
en MONTREALO,
KANADO.

LAPRÉS
&
LAVERGNE,
Fotografistoj,
560 rue St-Denis,
Montrealo.

J. L. SNEYTON, Litografisto.

PRESEJO DE "LA LUMO."

LA LUMO

Organo de la helpanta lingvo internacia "Esperanto"
Organe de la langue auxiliaire internationale "Esperanto"
Organ of the auxiliary international language "Esperanto"

ADMINISTRACIO KAJ REDAKCIO
ADMINISTRATION ET REDACTION
ADMINISTRATION AND EDITORIAL OFFICES

79 ST. CHRISTOPHER ST., MONTREAL, CANADA

JARA ABONO

Kanadlando kaj Unuigitaj Ŝtatoj.....\$ 0.50
Eksterlandojfrankoj 3.00

Ni ricevas eksterlandajn poŝmarkojn por la abonpago.

ABONNEMENT ANNUEL

Canada et Etats-Unis\$ 0.50
Etrangerfrancs 3.00

Les timbres de poste, de quelques pays qu'ils soient, sont acceptés en paiement.

ANNUAL SUBSCRIPTION

Canada and United States\$ 0.50
Other Countries ... francs 3.00

Postage-stamps of all countries accepted in payment of subscriptions.

Cours gratuits d'ESPERANTO à Montréal

Le **MERCREDI** de chaque semaine, à 8 h. p. m. dans la salle du **Klubo Progreso**, 137a rue Ste-Elizabeth.

Cours réservé aux membres du "Virina Klubo Progreso" et du "Klubo Progreso." Conversation en esperanto.

Le **MARDI** de chaque semaine, à 8 h. p. m., dans la salle du **Klubo Progreso**, 137a rue Ste-Elizabeth. Cours primaire.

Le **MERCREDI** de chaque semaine, à 8 h. p. m., dans la salle du **Club Bernier**, 956 rue Beaubien.

Cours publics et gratuits sous les auspices du **Club Bernier**.

Free Weekly Courses in ESPERANTO at Montreal

WEDNESDAYS, at 8 p. m., at the club-rooms of the "Klubo Progreso," 137a St. Elizabeth street, private lessons for the members of "Virina Klubo Progreso," (Ladies' "Klubo Progreso.") and of the "Klubo Progreso." Conversation in Esperanto.

TUESDAYS, at 8 p. m., in the Hall of the **Klubo Progreso**, 137a St. Elizabeth St, Primary Course.

WEDNESDAYS, at 8 p. m., at the **Bernier Club**, 956 Beaubien street, Free Public Course, under the auspices of the **Bernier Club**.

LA INTERNACIA GAZETISTARO

ONI ABONAS, la sekventajn gazetojn, ĉe "LA LUMO".

LA LINGVO INTERNACIA, monata gazeto por la lingvo Esperanto, Kosto de abono por jaro : 5.75. frankoj, aŭ \$1.15 Abonoj estas akceptataj de l'komenco de ĉiu monato. Poŝmarkoj estas akceptataj nur po 3/4 de iliaj valoroj. Tiu-ĉi gazeto estas eldonata tute en Esperanto. Ĝi estas la unua gazeto eldonata per nia lingvo, kaj la sola presita tute esperante.

L'ESPERANTISTE, organo propaganda de la lingvo internacia, eldonata en Francujo, eliranta en la fino de ĉiu monato. Kosto de abono por jaro, abono simpla 3.50 frankoj, kun Aldono 4.50 frankoj. La abonoj estas akceptataj komencante de la 1a de januaro aŭ de la 1a de julio. Se oni abonas inter tiuj ĉi du datoj, oni ricevas la numerojn elirantajn de la komenco de l'duonjaro.

"Progresado estas vivo. Restado estas "morto". Tiu ĉi gazeto estas la oficiala organo de la Societo por la disvastigo de Esperanto.

Ce journal est publié en français et en Espéranto.

RONDIRANTO, ilustra gazeto de l'Bulgarij por propagando de l'lingvo internacia Esperanto, La gazeto eliras ĉiumonate, Jara abono 3.50 frankoj. Ĉiu abonanto estas membro de l'klubo "STELO" en Filopopolo.

Ce journal est publié en langue bulgare et en Esperanto. Abonnement : 3.50 frs.

This paper is published in two languages the bulgarian and Esperanto. Subscription : 3.50 frs.

ESPERANTO : Monata hispana-amerika organo propaganda de la Lingvo Internacia, en la duoninsula kaj latinaj amerikoj.

Director ; Andrés Bravo del Barrio.

Redaccion y Administracion : Alaraganas, num. 11, Santander, Hispanlando.

Kosta de jara abono : Hispanlando, kaj Portugalando : 3 pts. ; Fremlandoj : 4 frankoj.

"La gramatika Esperanto se aprende en menos "de una hora y su lenguaje es completamente fonetico.

Ce journal mensuel est publié en espagnol et en esperanto. Abonnement, 4 frs.

This monthly revue is published in spanish and in Esperanto. Subscription, 4 frs.

ESPERANTO KAJ LABORECO

SINJORO LA REDAKTORO,

Mia koro estis tuŝita de tiu belsona musiko kiu kantis via artikolo pri la paco. Jes, tiel estas vere kiel mi estas revinta la gastadon de l'homaro sur tiu ĉi planedo: tero pacigita, fruktigita per laboro, popolo el fratoj unuigita per sama sento de universala bondezireco, partoprenante je l'sama festeno de l'vivo kie ĉiuj, ne distingite kasto nek nacieco, povus rompi la panon de l'progresado kaj trinki la vinon de la libereco. Sed en la sama tempo, kiam tiu espero eksongis mian oreton, mi aŭdis el sub la tero, traŝirata per elektraĵoj retoj, iajn malproksimajn surdabruojn; la arteroj de l'tero batadis per rapidaj ekbatoj kvazaŭ estis proksimiĝo de ia katastrofismo; la temploj de l'kapitalistaro tremis sur siaj subteniloj; voĉoj surdaj, perforataj, disblovadis ian venton ribelan: ĈESU LA TIRANECO!

Brustoj subpremataj per plorejoj, kriadis la mizerojn do la homaro malbonigita pro nekompatemaj regantoj. Baldaŭ tiuj doloraj kriadaj ĉesigis la akcentojn de via harpo melodia kaj mi devis aŭskulti iliajn malgajan epopeon. Ĝi rakontis per frazoj distranĉitaj la subpremigon de l'popolamaso per la riĉa kaj potenca klaso; eĉ se oni nomas ilin, laŭ landoj kaj epokoj: gentestro, imperiestro, monarĥo, reĝeto, nobelo, burĝo, komercisto, fabrikisto, ĉiam la fortularo subpremis la malfortularon kiu estas regato, servulo servisto, malklerulo, malnobelo, metiisto aŭ laboristo.

La sklaveco en sia primitiva formo nur estis elementa metodo por obliĝi al la mastroj la plimultigon de iliaj ĝuoj.

Preninte diversajn formojn, kiuj tute ne ĝin ŝanĝis, la servado konservas sian devizon neŝanĝeblan kiu estas: laborigi la malriĉulon por ekpreni la profiton; sinigi la klason plej multan, plej laboreman, plej sanan, po 90 % de siaj enspezoj; ekspluati ĝin senhonte por la profito de malgrandega nombro en la nomo de rajto dia, kiu ne estas; trompi la popolojn por ilin kredigi ke la honoroj, la gloro, la riĉeco estas

herede transigeblaj, ke insigno donas al iu rajton por esti malinstruita kaj malsaĝa, kruela kaj regema.

He! sinjoro la redaktoro, vi laŭdas la pacon, la bukliko estas kortuŝanta! Kiel vi, mi amus vidi la leonon kaj la ŝafon sin paŝti en la sama paŝtejo flora, flirtante unu la alian: la lupon kaj la ŝafidon kunludeti, trinkante en la sama rivereto; la katon kaj la raton manĝi en la sama pladeto, sed por tio estus necese ke ili forgesus, la unuaj, ke ili havas ungojn kaj ungegojn, ke la freŝa viando estas bongusta, ke plenumbo da varma sango estas potenca sanigilo, kaj la aliaj, tiun malsaĝan teruron kiu, de centjaroj, tenas ilin tremantaj kaj hipnotigitaj sub la rigardo de la akradentuloj...

Laboristoj, la kapitalistaro vin sinigis, viaŭce, ekprenu la agrimedojn de l'kapitalistaro. La Ĉiopova dolaro reĝas la du kontinentojn; tial ke la adeptoj de l'idolo estas unuigitaj, unu al la alia, per la plej mirinda interkonsento. Nenia diferenco politika aŭ nacia, nenia diskuto senutila, kiu ne diskontigas ĉe l'borso; *Time is money*. La kapitalistaro estas nek savarmeano (salutiste), nek *budizmano*, nek mahometano, nek puritano, nek katoliko, sed ĝi estas ĉio tio, ĝia patrujo estas, kiel tiu de l'kuniranto de Sankta Antonio, ĉie kie estas pizoj.

La kapitalista gento interkonsentas por formi tuton densan, samnaturan, celantan la saman celon, kiu estas la posedo de la tutmondo. Laboristoj, vi certigas viajn pretendojn pri la reĝeco de l'mondo, unuigi por ilin defendi, enloĝigu la unuecon de l'homa spirito en demokration registaron, kie laboro kaj merito, genio kaj talento, ricevos konsiderojn, kiujn ili meritas.

Ekestigu rilatojn amikajn kun laboristoj alilandanaj; viaj interesoj estas ĉiuj samaj. Vi havas la samajn bezonojn, la samajn deziregojn, prezentu unu al la alia helpeman manon trans la maro. Esperanto aperas en nia centjaro, kiel espera kolombo, por savi la ŝipegon de l'societo homa. ellernu ni tiun mirindan lingvon por kunkorespondi kun niaj fratoj en ĉiuj landoj, tio estas rimedo gravega por reestigi la ekvilibron kaj harmonion de la tutmondo, ordonanta

por ĉiuj egalrajton, kiel je ĝiaj bienoj kaj riĉaĵoj, tiel aŭkaŭ je ĝiaj sunradioj, fruktoj kaj fontoj. Kaj mi havas por apogi miajn pretendojn, konsiderante la lingvon internacian de Doktoro Zamenhof kvazaŭ instrumento disaĝa de venonta reformigo societa, tiun deklaron de Sro. de Beaumont al kiu apartenas, kune kun la scienculo rusa, la glori esti dotinta la sciencon per lingvo la plej harmonia kaj la plej facile lernebla el ĉiuj, kiuj iam estis :

“ Oni do strange erarus se oni kredus ke la lingvo internacia devas klopodi por la scien-
“ culoj aŭ la instruistoj ”.

Kaj aliloke : “ Efektive, en ĉi tiuj diversaj
“ opinioj oni oferas la mason de la interesataj por
“ parto speciala, oni forgesas la tuton por la
“ parto. Ĉu do estas nur scienculoj aŭ instrui-
“ tuloj, latinistoj aŭ grekistoj, homoj sciantaj la
“ francan aŭ la anglan lingvojn, inter ĉiuj po-
“ vantaj havi rilatojn internaciajn ? Ĉu eĉ ilia
“ nombro superas la tutecon de l'ialoj ? ”

N. D. L. R.—Estante organo tiel libera kaj
neŭtrala kiel la lingvo, kiun ĝi laŭdegas, LA
LUMO publikigas ĉiujn artikolojn, kiuj rilatas al
Esperanto. Tute same ni akceptos artikolon kiu
diskutis, subtenata per bonaj argumentoj; la teo-
riojn de nia korrespondanto, ĉar “ el kontraŭba-
talantaj ideoj elvenas lumo ”. (Tradukis)

A. P. BEACHEMIN, 165 rue St-Denis.

[From The School Bulletin].

TOO MANY RULES.

The teacher who gives her pupils “ simple rules ” outside of the authorities for determining questions which confront them, and particularly grammatical questions, is apt to find that her rules disastrously fail to fit all cases.

One time the county superintendent of schools was questioning the pupils of a country school. He wrote on the black-board the sentence, “ The fly has wings,” and asked a class what part of speech each word was. They passed the “ the ” without serious trouble.

“ What part of speech is “ fly ? ” asked the superintendent.

“ Adverb,” shouted all the class in unison.

“ What ! “ Fly ” an adverb ! ”

“ Yes, sir,” shouted the children, with great positiveness.

“ What makes you think it is an adverb ? ”

“ Cause teacher told us that all words that end in “ ly ” are adverbs.”—*Youth's Companion*.

In Esperanto, when the teacher gives his pupils simple rules, particularly grammatical terminations, he never finds that his rules fail to fit all cases.

In the instance referred to, the pupils would not have made the error, because all words ending in “ e ” in Esperanto are adverbs.

Esperanto is thus much more rational than English in his as well as in all other respects.

L'ESPERANTO ET LE TRAVAIL

Monsieur le Rédacteur,

Mon cœur s'est laissé prendre à cette harmonieuse musique que chantait votre article sur la paix. Oui, c'est bien ainsi que nous avions rêvé le séjour de l'humanité sur cette planète, une terre pacifique, rendue fertile par le travail, un peuple de frères uni dans un même sentiment de bienveillance universelle, prenant part au même banquet de la vie où tous, sans distinction de caste ni de nationalité, pourraient rompre le pain de la prospérité et boire le vin de la liberté. Mais en même temps que cette espérance préludait à mon oreille, j'entendais sourdre du sol sillonné de réseaux électriques comme de lointains grondements, les artères de la terre battaient avec des pulsations précipitées comme à l'approche de quelque cataclysme, les temples du capital tremblaient sur leur base, des voix sourdes, ardentes, soufflaient comme un vent de révolte : A bas la tyrannie !... Des poitrines opprimées criaient les misères de l'humanité avachie par des maîtres impitoyables. Bientôt ces douloureuses clameurs étouffèrent, les accents de votre harpe mélodieuse, et je dus prêter l'oreille à la sombre épopée. Elle racontait en phrases hachées l'oppression de la plèbe par la classe riche et puissante. “ Qu'ils se nomment, suivant les latitudes et les époques, chef de tribu, empereur, monarque, roitelet, noble, bourgeois, marchand, manufacturier, toujours *Le fort a opprimé le faible* ; sujet, serf, valet, manant, roturier, artisan ou ouvrier. L'esclavage dans sa forme primitive n'était qu'un procédé rudimentaire, pour permettre aux maîtres d'augmenter leur somme de jouissance. Après avoir revêtu différents aspects qui ne le déguisaient guère, le servage garde sa devise immuable : Faire travailler le pauvre pour s'emparer du profit. Dépouiller la classe la plus nombreuse, la plus travailleuse, la plus saine de 90 p. c. de ses revenus, l'exploiter sans vergogne au profit d'une infime minorité, au nom d'un droit divin qui n'existe pas, trompant les peuples pour leur faire croire que les honneurs, la gloire, les richesses sont héréditaires, et qu'un blason vous donne le droit d'être ignare et sot, cruel et despote. Eh ! Messieurs vous chantez la paix, la bucolique est touchante ! J'aimerais à voir comme vous le lion et la brebis brouter le même pré fleuri en se faisant des mamours, le loup et l'agneau se lutiner en se désaltérant au même ruisseau. Raminagrobis et Ratapoli manger à la même écuelle, mais il faudrait qu'ils oubliassent, les uns qu'ils ont des griffes et des ongles, que la chair fraîche a un goût délicieux, qu'une lampée de sang chaud est un tonique puissant, et les autres cette folle terreur qui depuis des siècles les tient pantelants et hypnotisés sous le regard des croqueurs...”

Ouvriers, le capital vous a dépouillés, à votre tour emparez-vous des moyens d'action du capital. L'almighty dollar règne sur les deux mondes parce que les adeptes de l'idolâtrie sont unis entre eux par la plus merveilleuse entente. Pas de divergence politique ou nationale, pas de discussions oiseuses qui ne s'escomptent pas à la bourse : *Time is Money*. Le capital n'est ni salutiste, ni bouddhiste, ni musulman, ni puritain, ni catholique, mais il est tout ça. Sa patrie est celle du compagnon de Saint Antoine, partout où il y a des pois. La gent capitaliste s'entend pour former un tout compacte, homogène, travaillant dans un but identique : la conquête de l'univers. Ouvriers, vous affirmez vos prétentions à la royauté du monde, unissez-vous pour les défendre, incarnez l'unité de l'esprit humain dans un gouvernement démocratique où le travail et le mérite, le génie et le talent, recevront les honneurs qui leur sont dus. Etablissez des relations amicales avec les ouvriers des autres pays, vos intérêts sont analogues. Vous avez les mêmes besoins, les mêmes ambitions, tendez vous une main secourable par delà l'océan. L'Esperanto apparaît en notre siècle comme une colombe d'espérance pour sauver l'arche de la société ; apprenons cette admirable langue pour correspondre avec nos frères de tous les pays, c'est le moyen suprême de rétablir l'équilibre et l'harmonie de l'univers en constituant pour tous des droits égaux à ses biens, à sa richesse, comme à son soleil, à ses moissons, à l'eau de ses sources. Et, j'ai pour appuyer mes prétentions à considérer la langue internationale du Dr Zamenhof comme l'instrument providentiel d'une future régénération sociale, cette déclaration de M. de Beaufront à qui revient, avec le savant russe, la gloire d'avoir doté la science de la langue la plus harmonieuse, la plus facile d'assimilation qui fut jamais :

“ On se tromperait étrangement si l'on croyait que la langue espérantiste doit se préoccuper des savants ou des érudits...”

Et ailleurs : “ En effet dans diverses conceptions, on sacrifie la masse des intéressés à une fraction particulière, on oublie le tout pour la partie. N'y a-t-il donc que des savants et des érudits, des latinistes ou des hellénistes, des hommes sachant le français ou l'anglais, parmi tous ceux qui peuvent avoir des relations internationales. Leur nombre dépasse-t-il même la totalité des autres ”.

Note de la Rédaction.—“ LA LUMO étant un organe libre et neutre comme la langue qu'elle prône publie tous les articles dans lesquels l'Esperanto se trouve intéressé. Nous accepterions de même un article où les théories de notre correspondant seraient discutées avec de solides arguments à l'appui. “ Du choc des idées naît la lumière ”.

FRAULINOJ EL KADIKSO

El Lord Byron (Bajron)

En Kadikso (Hispanujo) estas tiom belegaj fraŭlinoj, ke eĉ unu el iliaj paŝoj povas devigi la tremetadon de via koro. Mi ne povas priskribi ilin, kiom ajn fortan impreson ili faris por mi. Kun kio kompari ilin ? Mi neniam vidis ion similan. Araba ĉevalo, rapida cervo, kamaleopardo, sovaĝa kapro... ne, ĉio tio ĉi ne estas ĝusta !... Kaj ilia ornamo ? vestaĵo ? Ve ! En tuta kanto mi ne havas tempon priskribi ilin. Kaj iliaj piedetoj !... Piedetoj !

Nu, danku ĉielon, ke mi ne havas tie ĉi pretajn metaforojn.

Kiom da beleco, en gracia movo de mano, kiun por unu minuto duonlevas vualon dume kiel neforigebla rigardo devigas vin paliĝi kaj penetras profundecon de via koro.

Ho ! lando, favorigata de suno, lando de amo ! Se mi forgesos vin kiam ajn, do volu ke mi forgesu preĝi.

Traduk : E. RADVAN RIPINSKI.

VIRINA KLUBO PROGRESO

137a St-Elizabeth

Les Mardis, 2, 9, 16, 23 et 30 septembre, à 8 hrs p. m., cours d'Esperanto. Le Vendredi 1er octobre à 8½ heures p. m., réunion mensuelle du *Virina Klubo Progreso*. L'ordre du jour étant très important et très chargé, les dames Clubistes sont priées d'être exactes.

LA SECRÉTAIRE,

Mlle FILION.

FELIĈEKO NEATINGITA

EL "COLETTE"

Luizo, estante dudekjara, estis la plej ĉarma kaj la plej dezirata el la knabinoj vilaĝanaj de *Skta B.* proksime de Kebeko (Québec). Ŝia patro, la sola notario tiea, estis diskonata kiel tre riĉa kaj la juna knabino, kiu ornamigis per silkaj roboj kaj orelingoj oraj, ne estis pli fiera pro tio. Oni vidis ŝin ridetanta je ĉiu kaj kunparolanta tiel amike kun la plej malriĉa, kiel kun la plej riĉa el ŝiaj amikinoj.

Bedaŭrinde tiel ne estis la patrino de Luizo. Ŝi kunparolis kun iu nur aludante sian riĉecon, elparolante ĉiunminute, dum la kunparolado, la nomon de iaj altrangaj sinjorinoj de l'urbo, je kiuj ŝi ŝajnigas amikajn rilatojn. Ofte ŝi korektis sian filinon pri tio, kion ŝi nomas "ŝia senindeco". Luizo ne kontraŭparolis, sed profunde en sia koro, ŝi iom suferis pro la maldoĉeco de sia patrino kaj juste pensis ke pli aŭ malpli da riĉeco ne devas influi la karakteron de l'personoj, kaj ke vere estas enuige esti riĉa ĉu, pro tio, oni devas sin senigi je l'plezuro havi amikinojn samaĝajn.

Kiel oni juste pensas, la amantuloj ne mankis ĉe la plej ĉarma knabino de *Skta B.*, kiu estas samtempe la heredantino de l'notario.

Tamen la knabino ne permesis ke oni ŝin amvizitadu, ne tial ke ŝia koro estas malsentema je l'amo, sed ŝi scias ke neniu el la knaboj de l'vilaĝo estos akceptata de ŝiaj gepatroj, kiuj revas por ŝi honoregan estontedzon de l'urbo, tiam saĝe, ŝi detenis sin kuraĝigi tiujn, kiuj faris al ŝi amproponojn. Cetere, ŝi suferis pro tio, estante nature nek romanema, nek revema, nek entuziasma. Plie, oni tiom parolis antaŭ ŝi pri la estontedzo de l'urbo ke naive ŝi tion kredas kaj eĉ atendas lin. Ifoje, ŝi eĉ surprizis sin mallaŭte deziranta ke li havu la nigrajn okulojn de Luko, la nevo de lia Moŝto la Paroĥestro, vere bela junulo, sed pli malriĉa ol Jobo, kaj senama.

Ĉiuj knabinoj ridetis je Luko, kiam li paŝis irante al la poŝtejo por ricevi la leterojn de sia onklo. Li ankaŭ ridetis, sed neniu povis diri ke

por ŝi lia rideto fariĝis pli dolĉa. Tamen iu observema (oni iun trovas en ĉia vilaĝo) estis rimarkinta ke, en dimanĉo, la okuloj de Luko fariĝas eksterordinare brilaj rigardante la rideman vizaĝon de l'filino de l'notario; la benko de tiu ĉi en la preĝejo estas ĝuste kontraŭe la benko de l'Paroĥestro.

Du jaroj pasis tamen, dum kiuj oni disdiris mallaŭte ke "eble" Luko amas la belan heredantinon. Tiu ĉi sciis nenion el tiuj diroj; se estus alie, kiun scias ĉu ne estus formiĝinta tiu nepreciza vidaĵo pri nigraj okuloj, kiun ŝi havas profunde en sia koro?

La estontedzo de l'urbo ne prezentigis, ĉu tial ke la famo estis maltrafinta rilate la nomon de Luiso kaj la kvanton de ŝia doto, ĉu tial ke en la urbo estis manke pri rimarkindegaj estontedzoj: nune tio okazas iafaje, kaj okazis ankoraŭ pli ofte, oni diras, antaŭ kvardek jaroj.

Tagon, la bela Luko ekdeziregis aventurojn kaj nedirinte adiaŭ al iu, li foriris la vilaĝon, iranta serĉi oron en Kalifornion "mi revenos kiam mi estos riĉa aŭ mi neniam revenos," li diris al sia onklo antaŭ ol li forveturis. Estis funebre ĉe la junuloj de *Skta B.* pro la foriro de Luko, estas vere ke li ne multe gajigis la vesperkunvenojn, ke li ne multe amis danci kaj kunparoli, sed li estis tiel forta, tiel dolĉa, tiel servema, oni tiel amis vidi lin helpautan ĉiujn, kinj estas en ia embaraso, oni tiel amis ricevi lian saluton kiam fieraj kaj ridetanta li paŝis la tutan straton por iri al la poŝtejo.

Luizo estis pli malĝoja ol la aliaj pro tiun foriron, tiel malĝoja, ke ŝia patrino tion ekvidis kaj supozinte ke ŝi estas suferanta, ŝin veturigis kun si al la urbo por ŝin amuzi. Sed Luizo ne amuziĝis.

Vesperon, post reveno de l'urbo, la rimarkindega estontedzo, de tiel longe atendita, fine alvenis. Li estis malgrasa, blonda kun dubbluaj okuloj kaj parolis per malforta flutvoĉo Luizo malestimegis lin.

Vane ŝia patrino admonis ŝin per ĉiuj ajn konsiloj, la juna knabino havas nur unu respondon: "mi ne edziniĝos tiun vireton, mi neniam lin amos".

Poste ŝi fermis siajn okulojn por revidi per sia

animo—aŭ sia koro—la paŝadon regulan kaj beleĝan de la belforma Luko. Tio estis tedega; kial do la alia ne havas simile tiajn okulojn nigrajn, tiel karesaj...

Tagoj pasis, Luizo ne perdinta atomon de tiu rememoro; vesperon, post longa tempo, ŝi fine ekkomprenis ke nur estas en la mondo la du solaj okuloj nigraj de Luko, kiujn ŝi estus aminta kaj Luko estas foriginta.

Tiun vesperon, kaŝate, Luizo ploris, sed la morgaŭan tagon ŝi tiel montris sin kiel oni ĉiam estis ŝin vidinta, kaj neniu eksciis ŝian sekreton...

Dek jaroj pasis, ree dek jaroj kaj ankoraŭ dek jaroj. La belaj okuloj nigraj ne estis reviditaj en la sola strato de *Ska B.*, sed tagon, la Parohestro redonis al Luizo malgrandan ringon oran, petante ke ŝi konservu ĝin kiel memoraĵo de lia nepo mortinta fore pro febra malsano. "Preĝadu por li" rediris la bona pastro, "li ne estis feliĉa en tiu ĉi mondo, sia vivo estis malsukcesa".

"Kiel la mia" murmuris Luizo.

Estis la unuan fojon ke tiu malĝoja kenfeso ekfalas de ŝiaj lipoj, kaj de tiam ŝia vizaĝo, kies beleco kaj juneco malaperis, tamen eklumas per lumradio kiam ŝi okule rigardadas ĉe sia fingro la ringon de l'mortinto.

Al ŝia bedaŭro sin aldonas la stranga dolĉeco scii ke "li" amis ŝin.

Tradukis,

A. P. BEAUCHEMIN.

165 Rue St Denis.

MOUT, MOUTON & CIE.

"Citez-nous des personnages marquants qui pratiquent l'Espéranto et nous en sommes." L'éternelle histoire des moutons de Panurge. D'abord les personnages illustres se reposant sur leurs lauriers ont naturellement pris des habitudes apathiques difficiles à briser. Que leur importe? Leur front n'a plus de place pour un nouveau rayon. Cependant, une gloire réelle a été logiquée avec les principes humanitaires de ses œuvres: Tolstoï écrit en Esperanto. Nous citons au hasard des noms avantageusement connus: M. de Beaufront, M. le Capitaine Lemaire, M. le Capitaine Gaston Moch, M. Emile Lombard, docteur en philosophie de Leipzig, directeur de la "Revue Concordia, Henri Hamel, directeur de "Journal des Artistes," Madame Vantresque, directrice de l'Ecole Publique des filles, etc. Des centaines de professeurs, (de professeurs surtout) de médecins, d'avocats, de notaires, d'ingénieurs civils, etc. Car les espérantistes se recrutent chez la gent lettrée, qu'on se le dise."

KLUBO PROGRESO

137a RUE STE-ELIZABETH

Les réunions du *Klubo Progreso* ont lieu tous les lundis à 8 heures p. m. Tous les membres du *Klubo Progreso* devraient se faire un devoir d'y assister.

La Salle du *Klubo Progreso* est ouverte tous les jours à tous les membres qui peuvent venir lire les journaux et revues échangés avec l'organe officiel du *Klubo Progreso*: *La Lumo*.

Le premier vendredi de chaque mois est exclusivement réservé à 8 heures p. m., aux Dames espérantistes du *Virina Klubo Progreso*.

TEOSOFIO EN KUNDENSO

Teosofio estas la konado de la vivo kaj la arto de la vivado. Ĝi estas la saĝo de la saĝaj kaj la justa uzado de tiu ĉi saĝo aŭ la arto de la vivado en harmonio kun la naturo.

La Teosofio instruas, ke la vivo estas unu, kaj tial ĝi donas al ni sciencan fundamenton por la etiko kaj por la universala frateco. Ĝi montras, ke la unueco, harmonio kaj amo estas la grandaj leĝoj de nia estado, kaj ĝi klarigas, kiel la malfeliĉoj de la mondo venas de la rompado de tiuj ĉi leĝoj.

Kion ni semas, tion ni kolektas, kaj ĉar ni estas renaskataj denove kaj denove en homa formo, tial tion, kion ni ne kolektas nun, ni kolektos poste. La teosofio enspiras en la homojn grandan esperon, montrante al ili la dian naturon de la spirito interna kaj elmontrante la glorajn kapablojn, kiujn ĉiuj povas atingi.

La teosofio forigas la timon de la morto, montrante al ni, ke la animo, la vera homo, ne povas morti, sed vivas en stato de feliĉeco, kiam la korpo estas formetita. Ĉiuj homoj kaj ĉiuj popoloj estas membroj de unu granda familio, kaj oni ne povas suferi aŭ ĝoji sen tio, ke aliaj estu ankaŭ tuŝataj de tio ĉi. Senegoisma agado, inspirita de amo kaj direktata de saĝeco estas la certa kaj sola vojo por la savateco de la mondo.

TEOSOFIISTO.

DEERING HARVESTER CO.

La komercirado de Sinjoro Deering senigis ĉiujn maltrankvilarojn kiuj farigis inter la kapitaleco kaj laboreco, kio pligrandigas nian simpatian al li.

La afableco de Sinjoro Deering por siaj oficistoj multe helpis la sukceson atingitan dum lia komercirado.

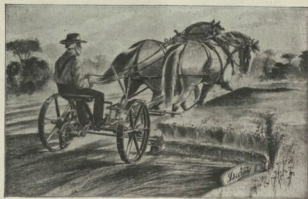
Ni plisatis la iniciativemon de Sinjoro Deering dirante ke li havas esperantiston en sia oficistaro, Sinjoro Bourgeois, libroteknisto, samtempe internacia korespondanto kaj kasisto de l'klubo "Progreso".

La firmo "Deering" korespondas en Esperanto, sia adreso estas :

DEERING HARVESTER Co.

66 McGill Str.

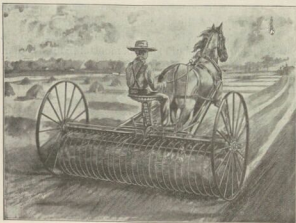
Montrealo, Kanado.

pojav fabrikantoj el la tuta mondo. Ĝi enspacas 353 kilometrojn kvadratajn kaj dum la lasta jaro ĝi uzis 6100 laboristojn. Efektive, ĝi estas pli potenca ol la du plej grandaj samspecaj fabrikoj unuigitaj.

Sinjoro Deering estas persono kiu distingigis la industriistaro per sia lerteco en siaj mekanikaj elpensoj. La "Figaro", publikigis lian portreton kune kun tiuj de famaj amerikanoj kiuj faras la gloron de la granda Respubliko, nia najbaro ; ĝi montras lin kiel la plej agema kunlaboranto, en la Unuigitaj Ŝtatoj, al la reciproka traktato franc-amerika.

Liaj donataj servoj al la agronomiario estas universale ŝatataj. Estas nur laste ke li vastigis sian komercon ekster sia lando. Sed jam siaj fabrikoj en fremdlandoj altiris al li eksterordinarajn honorarojn. Ĉe la Pariza universala ekspozicio, li estis ornamita kaj nomita oficiro de l'honora Legio.

“ POR NIAJ LEGANTINOJ ”

Il est une harmonie que tous comprennent, anglais, français, italiens ou allemands, on pourrait l'appeler la langue internationale des âmes, c'est la musique. Avant que l'enfant puisse balbutier les premiers rudiments du dialecte maternel, son oreille perçoit déjà le rythme de la mélodie ou de la berceuse que l'on chante pour l'endormir. C'est charmant de voir bébé battre ces pieds ou scander la mesure de sa menotte rose, si l'air est vif ou gai. Mais soudain, si figure se rembrunit si l'ario tourne en *andante*, il fait la lippe et des larmes coulent sur ses joues comme s'il avait un gros chagrin. Vous qui croyez que l'enfant, vit d'une vie végétative à peu près comme la plante ou l'oiseau, n'avez vous pas senti qu'une âme vibre et palpite dans ce frêle organisme? Une reminiscence de sa première patrie, dirait Lamartine...

Il n'y a pas que l'enfant qui subisse le charme puissant de la musique, tous les hommes à plus ou moins de degrés ce laissent emporter sur les ailes de l'idéal des qu'une voix sympathique ou les sons doucement voilés d'un instrument éveillent les cordes sentimentales qui sommeillent au fond du cœur. Le plus prosaïque rêve pastorale ou idylle; l'impie crie en Dieu, le criminel sent ses haines et ses rancunes se fondre en un sentiment de mansuétude, le viveur férocement égoïste a des pleurs au bord de sa paupière dès qu'il entend un orgue de barbarie moudre un air lui rappelant de lointains souvenirs d'amour, alors qu'il croyait, à la foi jurée à l'honneur, à la candeur de l'innocence. Il fait pleuvoir des sous dans l'accacelle du musicien implorant de ses grands yeux mélancoliques les enfants et les jeunes filles groupés aux fenêtres...

N'est-ce pas que l'Esperanto et la musique sont deux sœurs qui doivent ravivier de concert pour harmoniser et pacifier la terre? L'italien fut la langue classique de la musique, l'Esperanto se prête aussi bien que la langue du Tasse à la facile vocalisation; pas de son gutturaux ou nasaux, la même souplesse d'articulation avec plus d'énergie et de force cependant. L'obligation s'impose donc d'adopter l'Esperanto à nos airs nationaux afin de faire connaître nos poètes et nos compositeurs à l'étranger, en même que pour jeter dans la mémoire des enfants la semence de la langue internationale. Les premières impressions se gravent à jamais dans cette cire vierge de toute empreinte, on n'oublie pas la prière apprise sur les genoux de sa mère et les premiers airs qui nous ont bercés. Mères esperantiste, auprès de ces chers petits qui vous sont confiés pour que vous travailliez à leur bonheur, commencez la propagande de la langue laquelle leur sera indispensable plus tard. Faites-la leur aimer avant qu'ils la puissent articuler; goutte par goutte versez leur en la connaissance et vous aurez acquis un nouveau titre à leur tendresse.

Bientôt par la correspondance esperantiste, nous pourrions échanger notre musique avec celle des autres pays. Est-ce qu'une bouffée d'orgueil ne vous monte pas au front à l'idée que notre hymne patriotique "O Canada, mon pays mes amours!" sera chanté par tout l'univers! Figurez-vous un des

nôtres exilé sur une de ces terres lointaines, dévoré par la nostalgie, sans rien qui lui rappelle la patrie absente. Il va par les rues indifférent les yeux vagues, la pensée flottant ailleurs. Tout-à-coup des accords connus lui font bondir le cœur. Il passe une main sur son front: Je deviens fou... mais non, c'est Vive la Canadienne que l'on chante... dans une langue étrangère... et que je comprends... Sans soucis des passants, qui le regardent étonnés, il bat des mains frénétiquement...

Seuls, ceux qui ont vécu loin de leur pays, comprendront la folle ivresse de ce pauvre canadien et la vision qui vient se stéréotyper dans son cœur par l'effet magique de ces accents aimés: c'est une pointe verte s'avancant sur le flot bleu, le sourire d'une maisonnette s'encadrent dans un rideau de feuillage; sur le seuil deux vieillards, les mains en abat-jour interrogent le point de l'horizon, où leurs fils chéri disparut pour ne plus revenir...

Il a suffi de quelques modulations pour pénétrer cet homme d'émotion, jusque dans ses fibres les plus intimes, comme la lumière emplit soudainement toute la prunelle. Il s'y mêle quelque chose d'infini qui lui élargit le cœur; il aime déjà ces étrangers. Demain il voudra les voir, il apprendra leur langage pour parler avec eux du Canada. Grâce à l'esperanto il n'est plus isolé, puisque des sympathies se sont éveillées auprès de lui, sympathies qui iront toujours croissant avec le nombre des adeptes pacifiques du Dr Zamenhof.

MUZETA.

VIVO ETERNA

Mi ne kredas, ke ne portos,
Ni pri vivo rememoron
En la ĉerkon, kiam mortos,
Kiam finos vivlaboron

La okuloj ĉu kovriĝos
Kaj foriros la aŭdado?
Kaj memoro ĉu foriĝos
En spirita liberado?

Ĉu Madonon ne ekscias
En ĉieloj la pentristo?
Tie ĉu ne opinias
Pri "Hamlet" poezisto?

Ne ĉi tio ebla estas:
Sankta ĉio, bela ĉio
Ankaŭ nin agrabla restas,
Kiam nin sin montras Dio.

(Verso de Lia Imperiestrida Moŝto Plej aŭgusta Prezidanto de la Rusa Imperiestra Akademio de la Sciencoj, la Granda Princo Konstantin Konstantinoviĉ. Tradukis en Esperanto, kun la permeso de Lia Imperiestrida, Moŝto Vladimir Vladimiroviĉ de Maynov.)

ELIRIGO

Rakonto de Maksim Gorki

(1896)

Laŭ vilaĝa strato, inter blankaj argilstukitaj dometoj, kun sovaĝa kriadado sin movas stranga procesio.

Iras amaso da popolo, iras dense kaj malrapide,—moviĝas kiel granda ondo, kaj antaŭ ĝi paŝas bedaŭrinda ĉevalo, ridinde—malglata ĉevalo, malgaje mallevinta la kapon. Levante unu el la antaŭaj piedoj, ĝi tiel strange ekskuadas la kapon, kvazaŭ volas kuŝiĝi per la malglata vizaĝo en la polvon de la vojo. Kiam la ĉevalo transmetas postan piedon, ĝia krupo tute malleviĝas al la tero, kaj ŝajnas ke la ĉevalo tuj falas.

Al la antaŭo de l'veturilo estas alligita per ŝnuro je la manoj malgranda tute nuda virino, preskaŭ knabino. Ŝi iras iel strange per la flanko antaŭen, ŝia kapo, en la densaj malordigitaj mallumblondaj haroj, levita supren kaj malmulte demetita posten, la okuloj estas larĝe malfermitaj kaj rigardas ien en la malproksimon per malakra, sensenca rigardo, en kiu estas nenio homa... La tuta ŝia korpo estas kovrita per bluaj kaj mallumaj makuloj, rondaj kaj longaj formaj, la maldekstra elasta junina mano estas distranĉita, kaj el ĝi fluetas la sango... Ĝi faris purpuran strieton sur la ventro kaj pli malsupre sur la maldekstra piedo ĝis la genuo la sangon kovras cinamokolora ŝelo de polvo. Ŝajnas, ke de la korpo de ĉi-tiu virino estas deŝirita mallarĝa kaj longa strio de la haŭto, kaj kredeble la ventron de ĉi-tiu virino oni longe batis per ŝtupo, la ventro monstre ŝvelis kaj la tuta estas terure blua.

La piedoj de ĉi-tiu virino, graciaj kaj malgrandaj, apenaŭ paŝas laŭ la polvo, la tuta korpo estas terure fleksita kaj ŝajnas, eĉ neniel estas eble kompreni, kial ŝi ankoraŭ teniĝas sur ĉi-tiuj piedoj, seninterrompe, kiel ankaŭ la tuta ŝia korpo, kovritaj per bluaj makuloj, kial ŝi ne falas sur la teron kaj, pendante sur la manoj, ne treniĝas post la veturilo laŭ la polvo-plena kaj varma tero...

Kaj sur la veturilo staras alta vilaĝulo en blanka ĉemizo en nigra makultrikita ĉapo, el sub kiu, tratanĉante al li la frunton, dependiĝis plektaĵo de hela-flavruĝaj horoj; en unu mano li tenas direktilojn, en la dua vipon kaj metode vipas per ĝi unu fojon de la dorso de l'ĉevalo kaj unu fojon la korpon de l'malgranda virino, eĉ sen ĉi-tio jam batita ĝis perdo de la homa figuro. La okuloj de la flavruĝa vilaĝulo estas verŝeplenigitaj per sango kaj brilas per kolera soleno. La haroj nuanças ilian verdetan koloron. Forvolvitaj ĝis la kubutoj la manikoj de l'ĉemizo nudigis la fortikajn, muskuloplenajn manojn, dense kreske-kovritaj de flavruĝa lano; lia buŝo estas malkovrita, plena de akraj blankaj dentoj, kaj iafaje la vilaĝulo raŭke ekkriadas:

—N-nu... sorĉegistino! He! N-nu! Aha! Jen!... Ĉu ĝuste, kunfratoj?...

Kaj post la veturilo kaj la virino alligita al ĝi, ege antaŭiĝas popolamaso kaj ankaŭ krias, blekas, fajfas, ridas, ekscitas, kuras knaboj... Iafaje unu el ili kure antaŭiĝas kaj krias antaŭ la vizaĝo de l'virino cinikajn vortojn. Tiam eksplodo de rido en la popolamaso surdigas ĉiujn restajn sonojn kaj akra fajfo de la vipo en la aero.

Iras virinoj kun la ekscititaj vizaĝoj kaj la brilantaj per plezuro okuloj... Iras viroj kaj krias ion abomenan al tio, kio staras en la veturilo... Li turnas sin posten al ili kaj ridegas, larĝe malfermante la buŝon. Ekbatado de la vipo laŭ la korpo de l'virino... La vipo, maldika kaj longa, ĉirkaŭvolvigas apud la ŝulro kaj jen kunplektiĝis sub la subbrako... Tiam la vilaĝulo, kiu batas, forte tiras la vipon al si: la virino ekkrias kaj, renversante sin posten, falas en la polvon per la dorso... Multaj el la popolamaso alsaltas al ŝi kaj ŝirmas ŝin per si, klinante sin super ŝi.

La ĉevalo haltas, sed post unu minuto ĝi ree iras, kaj tute batita la virino, kiel antaŭe, sin movas post la viturilo. Kaj la bedaŭrinda ĉevalo malrapide paŝante, senhalte balancas sian malglatan kapon, kvazaŭ ĝi volas diri:

—Jen kiel estas malnoble esti bruto! En ĉia abomenaĵo oni povas igi partopreni...

Kaj la ĉielo, la suda ĉielo estas tute pura, ĝi havas nek unu nubeton, kaj de ĝi la somera

suno malavare fluigas siajn varmegajn radiojn...

Mi skribis ne alegorian figuron de pelo kaj turmento de profeto, ne konfesita en sia patrujo, ne, bedaŭrinde! Tio ĉi estas nomata ELIRIGO kaj tiel punas edzoj edzinojn pro perfido; tio ĉi estas vivmaniera pentraĵo, moro, kaj tion ĉi mi vidis en la jaro 1891, la 15an de julio, en vilaĝo Kandybovka, gubernio Ĥersona.

Internaciigis IVAN SELEZNOVJ.

Tomsk, Rusujo.

KION DIRAS NIAJ KOLEGOJ

LE COMMERCE AVEC L'ETRANGER

Sous ce titre, le Bulletin de la Chambre du commerce publie un article de deux colonnes signé du nom de M. Saint Martin. Nous en extrayons la suggestion suivante qui s'impose à l'attention des hommes d'affaires.

Monsieur le Rédacteur,

J'ai lu avec un très-vif intérêt, dans le *Bulletin* de la Chambre de Commerce, le rapport des questions que la Chambre de Commerce du District de Montréal a été appelée à discuter au Congrès des Chambres de Commerce, à Toronto.

Au nombre des sujets à élucider je trouve celui des "agences de commerce à l'étranger." Qu'il me soit permis d'apporter mon faible appui au soutien de ce mouvement, car, je vois là un effort pour augmenter notre commerce à l'extérieur.

Nous sommes aujourd'hui tributaires des commerçants d'Angleterre et des Etats-Unis, tant pour nos importations que pour nos exportations; et, naturellement, les intermédiaires nous font payer, aussi cher qu'ils le peuvent, des services dont nous devrions nous dispenser.

Cette nomination d'agents à l'étranger nous permettrait d'obtenir des renseignements précis et constants sur les besoins du commerce de divers pays, tandis qu'aujourd'hui les renseignements sont intermittents, d'une valeur politique plutôt que commerciale et malheureusement trop généraux.

Cependant ces renseignements étant obtenus, les relations commerciales avec l'étranger ne seraient pas beaucoup plus praticables, car l'obstacle principal à l'expansion de ces relations commerciales, la pierre d'achoppement a toujours été et est encore: LA DIVERSITÉ DES LANGUES.

En effet, comment soumettre des échantillons, adresser des circulaires, débattre des prix, échanger des remarques, donner des explications multiples et détaillées avec mots techniques, si nous n'apprenons pas la langue de toutes les nations avec lesquelles nous voulons transiger, ou si ces diverses nations n'apprennent pas la nôtre?

Voilà, monsieur le rédacteur, l'éternel ennui, le grand tue-commerce, eh! pour me servir d'une expression anglaise: le grand *draw back*.

Il existe, cependant un grand moyen pratique, — conservant à chacun ses droits, respectant l'amour-propre, les susceptibilités de chaque nation — de remédier à cet inconvénient, et ce moyen est celui-ci: "Que chaque maison de commerce canadienne ait au moins un employé sachant la langue internationale "Esperanto," la clef commerciale si l'on veut, ou la langue neutre auxiliaire: l'arme d'Alexandre qui tranchera le nœud gordien.

Considérez qu'au moyen de ce passe-partout, l'on peut, dès aujourd'hui ouvrir des relations commerciales avec les pays suivants sur lesquels rayonne déjà cette langue: Algérie, Alsace, Angleterre, Autriche, Belgique, Brésil, Bulgarie, Finlande, France, Allemagne, Chine, Espagne, Hollande, Hongrie, Islande, Italie, Canada, Mexique, Monaco, Norvège, Nouvelle-Calédonie, Perou, Perse, Portugal, Roumanie, Russie, Russie d'Asie, Silésie, Suède, Suisse, Tunisie, Turquie et Etats-Unis; et, surtout prenez en considération le fait que des marchands de ces divers pays non-seulement seront heureux d'entrer en relations commerciales avec nous, mais qu'ils en prennent actuellement l'initiative en nous proposant de traiter avec eux, pourvu que nous nous servions de l'Esperanto, comme intermédiaire neutre.

SUPERSÛTITA

La administranto: "Donu al mi provon de via voco."

"Ha, bone, tre bone!"

"!!!!"

"Ĉesu!"

PROBLEMO UNU

Oni devas trovi, kvin kvinliterajn vortojn seriajn: (1) festo, (2) reĝa seĝo, (3) drinkaĵo (4) imagata ekzistaĵo (5) unu el kvin sentorganoj, tiamaniere ke centra kolono, legata de supre al malsupre, prezentu nomon de unu el la plej propagantaj Esperantistoj.

La solvo estos donata en la proksima numero)

Sendajo de D. PISKUNOV.

-- SCIIGOJ --

ACADEMY OF SCIENCES

SPEECH BY MR. CHARLES MERAY, BEFORE THE FRENCH
ACADEMY OF SCIENCES.

On the Services to be Rendered to Science by the
Auxiliary International Language of Dr. Zamenhof,
Known under the Name of *Esperanto*.

By Chas. Meray, Member of the French Academy.

De nia speciala korespondanto Seleznjov.
En ĉiutaga gazeto "Spravennost, No. 17" en
Stockholma gazeto "Social-demokraten", en
Pragaj revuoj "Akademie" kaj "Napemnik"
en Bruna gazeto "Kovnost, No. 88", artikoloj
aperis pri esperanto.

En Prago, Esperantistoj partoprenas en eks-
pozicio ĉi tie arangita.

En Stockholm. Kelkaj membroj de estonta
internacia kongreso de fervojaj agentoj proponas
Esperanton, kiel kongresa lingvo.

En Kavis fondiĝis esperanta provizata grupo.

La nuna adreso de So. Seleznjov estas Svi-
suj, Genevo, Theodor Renard, 6 rue du Vieux
Collège.

En Vienno, Budapesto kaj Prago fondiĝis
kluboj esperantaj. Per rimedoj de unu anonima
germano, Sinjoro Ĉejka eldonis belan broŝuron
"Letero de Dro. Zamenhof pri deveno de Espe-
ranto" kun versaĵo "Mia penso," kiu broŝuro
estos senpage dissendita po 100 ekz. al ĉiuj
esperantistoj.

De nia korespondanto: Hr. Popov, Tirnovo.
Bulgarlando:

"Post ekposedo de nia gazetistaro, Espe-
ranto celadas ekposedi revuaron. En tiu ĉi
rilato tre multe servadas la revuo "Svet":
eldonata nun en nia ĉefurbo, Sofio, La
nuna libreto N.B., alportis kiel enkonduka
artikolo "Plej novaj sciigoj pri Japonlando",
tradukis de Esperanto Sinjoro T. Kanef. La
mema libreto alportis ankaŭ "En printempo de
l'juneco" rakonto, tradukita de Esperanto de mi.

Ankaŭ la antaŭirinta libreto alportis kiel
enkonduka artikolo "La homaro kaj la novaj
ideoj" tradukite de Lingvo Internacia N. 12,
1901, kaj kune kun tio ĉi kaj la daŭrigo de
l'supredirita rakonto.

Ĉefredaktoro de l'revuo "Svet" estas varmega
defendanto. Li allasis ĉe esperantan tekston en
tri libretoj.

It would be puerile to insist before this Academy upon
the grave inconveniences from which all civilized men
suffer, and scientists in particular, from the diversity of
natural languages and the difficulty of their acquisition
by foreigners. This state of affairs, which is but too
well known, renders more and more pressing the need
which exists of an easy artificial language, which
should, immediately serve as an interpreter amongst all
who do not speak the same national language. This
need is ancient and imperious. At present the learned
estimate that no less than 150 international languages
have been at least projected during the course of the
last two centuries. Apparent satisfaction was found
for the moment in Volapuk, which was proposed in
1879 by Abbé Schleyer, a learned German linguist, and
was taken up almost everywhere with extraordinary
interest. But the result has not fulfilled the hopes, the
promises or the efforts of its early days. Volapuk had
grave defects in its construction, facility of acquisition
was sadly lacking; and thus it has been abandoned
everywhere; although in Austria Hungary it is said that
a handful of followers have remained attached to it.

Such is by no means the case with Esperanto, an
auxiliary language constructed on entirely different
principles. It was compiled by a Russian physician,
Dr. Zamenhof, of Warsaw, who published the principle
of the language in 1887, under the pen-name of Doktoro
Esperanto, whence the name of his work.

The intrinsic linguistic value of Esperanto has been
sanctioned by men like Max Müller, Foreign Associate
of the Academy of Inscriptions and Belles-Lettres;
Mr. Ernest Naville, Foreign Associate of the Academy
of Moral and Political Sciences, who devoted a special
memoir to it, which was read by the Secretary, Mr. G.
Picot, during the sittings of January 28 and February 4,
1899, and was then printed in the records and works of
the same Academy; and L. Tolstoi, the famous Russian
author, who wrote as follows:—

"It (Esperanto) is easy to understand, for having
received, six years ago, a grammar, a dictionary and
some articles in this idiom, I succeeded, at the end of

two short hours, if not to write, at least to read fluently this language."

The practical value of Esperanto has already attracted about 40,000 adherents, scattered over all parts of the globe, — (The most recent estimates give between 200,000 and 300,000 persons who can read the language in France alone)—principally in Russia, in Sweden and in French-speaking countries. The names and addresses of 5,000 Esperantists are inscribed on an "adresaro" revised every year by Dr. Zamenhof. This annual has been of great assistance to travelers in foreign countries, who have thus been able to find companions and improvised guides. Moreover the progress of Esperanto has been so extensive as to have required editions of his manual in 18 languages. The work is directed in France (not to mention Russia), by the Society for the propagation of Esperanto, President: Monsieur L. de Beaufront, at Paris; Secretary, M. René Lemaire at Epervy (Marne); which has adherents in all countries. In the annual list of this Society I find the names of many of the professors and masters of our three orders of public instruction; I see there many names of persons of all conditions of life, scattered throughout all the countries of Europe, in Asia even to Vladivostok; in Africa, Algeria, Tunis, Soudan; in America from Alaska to Brazil; in Oceania, New Caledonia.

The diffusion of Esperanto would undoubtedly have been much more rapid—perhaps it would have covered the civilized world but for the prejudice and mistrust which the failure of Volapuk revived and rendered the public blinder and more tenacious than ever of their prejudice against the idea of an international language

I am certainly not so presumptuous as to imagine that in the eyes of those to whom the facts were already known my authority could count alongside of that of the eminent specialists, whose names I have just cited. But having heard of this language for the first time six weeks ago, I was immediately struck by its eminently logical and ingenious construction, extraordinarily simple by reason of its incredible facility, by its fitness to answer with incomparable superiority the useful role which Latin has so long played amongst the learned of different nationalities. I had discovered at last with a species of stupefaction that the scientific world is almost totally ignorant of this language: I therefore thought that it would not be useless to communicate to the Academy my personal appreciations, based not upon the hearsay of others, but on my own investigations.

Grammatical difficulties, which are so arduous in all natural languages, are nil in Esperanto, for its linguistic code, constructed not by the ignorance and thoughtlessness of the masses, but by consummate art, and contains but 16 rules and 17 grammatical terminations, which are all so clear and simple that they can be read in *ten minutes*, and by this first application they will be engraved irrevocably upon the memory. No difficulties of orthography exist, because each written letter is pronounced without variation, and each sound is

expressed. The roots have been selected in a masterly manner from the principal European languages in great part from Latin, which has left numerous and deep traces in all these languages. Thus, its translation is generally made at sight, especially by Neo-Latins having a trace of German and English, and for men of other nations who know a little French. The combinations of these roots, either among themselves (as in German), or with a few judiciously chosen suffixes, or with grammatical terminations furnish with the greatest numberless words of all sorts, whose totality forms undoubtedly the richest, most flexible and the most valuable language which has ever existed. This language is capable of keeping pace with modern thought throughout all its complications, and shades of meaning; nevertheless it is perhaps twenty times easier than the most accessible of natural languages, the Latin of science included. Its pronunciation is very flowing, because the clashing of hard consonants has been skilfully avoided, as well as the sounds which are difficult for certain Europeans.

These qualities, without a peer in known languages, explain how I have been able, as an amusement, so to speak, to read texts in this language at the end of eight days; and with great facility at the end of fifteen, and to write my first page with almost absolute correctness at the end of three weeks. Since then I have been able to read Esperanto texts with almost the same facility as if written in French, and also letters from foreign countries. Moreover, I am convinced that by applying myself to Esperanto for a few days I should be able to write without difficulty a scientific treatise, or to carry on a practical conversation.

Everyone could obtain the same results by making the same efforts; and I have the abiding conviction that all the scientists in the world, after one month of very slight effort, could forthwith unify their languages, both for their publications and for their private correspondence.

To begin with, the least hazardous method would be to use Esperanto for the purpose of drawing up remarks and notices in libraries having a European circulation.

(To be continued).

Samideanoj legu la kontrakton presitan sur nia lasta numero; ni deziras nomi agentojn en ĉiu urbo, eĉ ĉiu urbeto aŭ vilaĝo en la tuta mondo. Kelke da komercistoj en Kanado kaj Unuigitaj Ŝtatoj intencas per tiuj agentoj elekti aliajn por la vendo aŭ aĉeto de multaj komercaĵoj. Sekve ke niaj samideanoj subskribu nian kontrakton.

Pri, per, pro, Por Esperanto—ANTAŬEN.

Qui donc serait lesé si les nations civilisées adoptaient une langue internationale neutre ?

SELECTION OF WORDS WHICH MAY BE DIFFICULT TO ENGLISH STUDENTS.

Choix de mots pouvant être difficiles pour les étudiants français.

When looking for the meaning of a word, begin by the last syllable.

Pour la recherche de la signification d'un mot, commencez par la dernière syllable.

Grammatical terminations.

Terminaisons grammaticales

N	{ indicates the accusative, and motion towards { marque le complément direct et le lieu où { on va.
J	{ indicates the plural: { marque le pluriel.
A	{ expresses an adjective. { marque l'adjectif.
E	{ the ending of adverbs. { marque l'adverbe.
O	{ indicates the noun. { marque le nom.

OF VERBS
DES VERBES

AS	{ indicates the present. { marque le présent.
IS	{ indicates the past { marque le passé
OS	{ indicates the future { marque le futur
US	{ indicates the conditional { marque le conditionnel
U	{ indicates the imperative and subjunctive { marque l'impératif et le subjonctif
I	{ indicates the infinitive { marque l'infinitif
ANT	{ indicates the present participle (active) { (marque le participe présent (actif))
INT	{ indicates the past participle (active) { (marque le participe passé (actif))
ONT	{ indicates the future participle (active) { (marque le participe futur (actif))
AT	{ indicates the present participle (passive) { (marque le participe présent (passif))
IT	{ indicates the past participle (passive) { (marque le participe passé (passif))
OT	{ indicates the future participle (passive) { (marque le participe futur (passif))

Dir	-to tell, say dire
Ebl	-possibility possibilité
ing, or increasing of degree	
mentation, plus haut degré	
*Ekster	-outside, beyond hors, en dehors de
*En	-in, into en, dans
diminution or decrease of degree	
marque diminution, décroissance	
*For	-away, off loin, hors
*Gis	-to, till, until, up to jusqu'à, jusqu'à ce que
the knee	
genus	
fell trees	
abstrite	
Har	-hair cheveu
(human race)	
(humanité)	
Id	-child, descendant enfant, descendant
Ig	-to render, to cause rendre, faire
worth, worthy of	
mérite, digne de	
Infan	-child enfant
*Ing	-holder for porte, l'objet dans lequel se met, ou mieux s'introduit la chose désignée par la racine
*Iom	-anything whatever, something quelque chose quelconque, quelque chose
*Ja	-however, indeed en effet, de fait, donc, n'est-ce pas
upon the general sense of the phrase	
tion est toujours aisément suggérée par le sens de la phrase	
*Jus	-just, exactly, justement, à l'instant
*Kaj	-and et

ROOTS-RACINES

—O:—

With the exception of words with an asterisk, the following words have no signification unless followed by one of the above grammatical terminations.

A l'exception des mots ayant un astérisque, les racines suivantes n'ont aucune signification à moins d'être suivies des terminaisons grammaticales précédentes.

Açet	-to buy acheter
Ad	-indicates the duration of an action marque la durée de l'action
Ag	-to act agir
Aj	-other autre
Maçet	-to buy acheter
*Ajn	-ever que ce soit
Akv	-water eau
*Al	-to à
Ali	-other autre
*Almenaü	-at least au moins
Alt	-high, all haut
Am	-to love aimer
*Ankaü	-also, too aussi
*Ankoraü	-friend ami
An	-member, an inhabitant of, membre, habitant, adepte
*Anstataü	-instead of au lieu de
*Antaü	-before devant
*Apenaü	-before devant
still, yet encore	
*Apud	-near, high auprès de
Ar	-a collection of objects une réunion d'objets
*Aü	-soon bientôt
Aüd	-to hear entendre
Aütun	-autumn automne
*Baldaü	-soon bientôt
Bel	-good bon
Bo	-got by marriage parenté par mariage
Bon	-good bon
Bot	-bootie botte
Bov	-an ox bœuf
Brak	-the arm; bras
Bru	-make noise faire du bruit
Bu	-
mouth	
Capel	-a hat chapeau
*Car	-because, as, since, whereas car, parceque, puisque
*Ce	-
Cert	-certain, sure certain, assuré
*Cial	-for every reason pour chaque raison
*Ciam	-at every time, always à tout le temps, toujours
*Cie	-
*Ciel	-in every manner de chaque (toute) manière
*Cies	-
*Cio	-everything tout
*Ciom	-every quantity le tout (chaque quantité)
*Cirkau	-around, about autour de, à peu près
*Ciu	-every one chacun
*Cin	-if, whether (a question) est-ce que, si
*Da	-of (quantity of) de (quantité de)
Dank	-to thank remercier
*De	-of, since de par, depuis
Dekstr	-
Dev	-to be obliged, must devoir (d'obligation)
Di	-God Dieu
Dik	-big, thick, stout gros
Dom	-house maison
Don	-to give donner
*Dum	-during, while, whilst pendant, tandis que
Edz	-husband, to marry mariage, époux
Eg	-indicates enlarg- marque l'aug-
Eks	-ex-, who was formerly ex-, qui fut
Em	-inclined, disposed to le penchant, l'habitude
Estr	-chief, superior
Et	-
Esper	-to hope espérer
Est	-to be être
Felici	-happy heureux
Fer	-iron fer
Foj	-time fois
Fart	-to live, to be, (well or ill) se porter (santé)
Fru	-early de bonne heure
Ge	-of both sexes des deux sexes réunis
Genu	-
Gratul	-to congratulate féliciter
*Ha	-ha! ah! ah! ah!
Hak	-to chop, hacher
Ho	-oh! oh!
*Hodiaü	-to-day aujourd'hui
Hom	-man homme
Ial	-for whatever cause raison quelconque
Iam	-any time whatever, once, some time temps quelconque, un jour
Iel	-in whatever manner, in any way d'une manière quelconque
Ies	-some one's appartenant à quelqu'un
Ili	-they ils, elles
In	-indicates the feminine marque le féminin
Ind	-between, entre
Iu	-any one quelconque

Dis	-dis-, asunder, to part séparer
Ec	-indicates quality as abstract idea marque la qualité (abstraitement)
Ej	-indicates the place of an action marque le lieu spécialement affecté
El	-from, out of de, d'entre, l'extraction, la-sortie
Esper	-to hope espérer
Est	-to be être
Estr	-chief, superior
Et	-
Edz	-husband, to marry mariage, époux
Eg	-indicates enlarg- marque l'aug-
Eks	-ex-, who was formerly ex-, qui fut
Em	-inclined, disposed to le penchant, l'habitude
Estr	-chief, superior
Et	-
Esper	-to hope espérer
Est	-to be être
Felici	-happy heureux
Fer	-iron fer
Foj	-time fois
Fart	-to live, to be, (well or ill) se porter (santé)
Fru	-early de bonne heure
Ge	-of both sexes des deux sexes réunis
Genu	-
Gratul	-to congratulate féliciter
*Ha	-ha! ah! ah! ah!
Hak	-to chop, hacher
Ho	-oh! oh!
*Hodiaü	-to-day aujourd'hui
Hom	-man homme
Ial	-for whatever cause raison quelconque
Iam	-any time whatever, once, some time temps quelconque, un jour
Iel	-in whatever manner, in any way d'une manière quelconque
Ies	-some one's appartenant à quelqu'un
Ili	-they ils, elles
In	-indicates the feminine marque le féminin
Ind	-between, entre
Iu	-any one quelconque
*Iom	-anything whatever, something quelque chose quelconque, quelque chose
*Ja	-however, indeed en effet, de fait, donc, n'est-ce pas
*Jen	-there, here voici, voilà
*Jes	-Yes Oui
*Ju	-the, the plus, plus...
*Jus	-just, exactly, justement, à l'instant
*Kaj	-and et
Kant	-to sing chanter
Kap	-head tête
Kar	-dear cher
Kaüz	-to cause, to occasion causer, causer

*Ke—that (conj.) que (conj.)	Kelk—some, a few quelque	*Kia—what quality quelle (qualité)	*Kial—what reason, why quelle raison, pourquoi	*Kiam—at what time, when quel temps, quand
*Kie—in what place, where quel endroit, où	*Kiel—in what manner, how, as quelle manière, comment, comme	*Kies—what one's, whose à qui, dont le	*Kio—what thing, what quelle chose, quoi	
*Kiom—what quantity, how much quelle quantité, combien	*Kiu—which one, who lequel, qui	Knab—boy, lad garçon	Kol—neck cou	Kon—to know connaître
against contre	Kor—heart cœur	Kred—to believe croire	Kri—to cry crier	*Krom—except, but (prep.) hors, excepté
Kurac—to cure (a sickness) traiter (maladie)	Kuś—to lie, or lay down être couché, placé	*Kvankam—though, although quoique	*Kvazau—as if comme si	*Kontrau—to run courir
the le, la, les	Labor—labor, work (manual) travailler (manuel)	Land—land, country pays	Las—to leave, to quit laisser, quitter	*Laü—conformably, according to selon, d'après
to praise, commend louer, vanter	Laut—loud à haute voix	Leg—to read lire	Leg—law loi	Lern—to learn apprendre
Lum—light lumière	Mal—indicates the contrary marque les contraires	*Malgraü—in spite of, notwithstanding malgré, en dépit de	Man—hand main	Maten—morning matin
*Mem—self (my, thy, etc.) même (moi, toi, etc.)	Menton—chin menton	Met—to put mettre	Mez—middle milieu	*Mi—I je
Monat—month mois	Mond—the world monde, univers	*Morgau—to-morrow demain	Mort—to die mourir	Mošt—title of politeness titre de politesse
to move, stir (up) mouvoir	Mult—much, many beaucoup, nombreux	Naz—nose nez	*Ne—no, not non, ne, pas	*Nek—neither - nor ni - ni
no (quality) aucune (qualité)	*Nenial—for no reason aucun motif	*Neniam—no time, never nul temps, jamais	*Nenie—in no place, nowhere nul endroit, nulle part	*Neniel—no quantity nulle quantité
in no manner, by no means nulle manière, en aucune façon	*Nenies—no one's, nobody's de personne, à personne	Nigr—black noir	Nokt—night nuit	*Nun—now maintenant
*Neniu—no one personne, aucun	*Ni—we nous			*Nur—only seulement, ne... que
Obl—numeral in multiplicative form, l'adjectif numeral multiplicatif	Oft—often souvent	Okul—eye œil	Ol—than (comparison) que (comparaison)	On—makes fractions of numerals marque les fractionnaires
*Oni—one, they, people on	Op—indicates collective numerals marque le collectif numeral	Pac—peace paix	Pag—to pay payer	Pan—bread pain
Part—part, share partie, part	Pas—to pass, to go by passer	Patr—father père	Pens—to think penser	*Per—by, by means of, with the aid of par, au moyen de
foot pied	*Plej—most (adv.) le plus	*Pli—more plus	*Plu—farther, further, any more plus (avec négative)	*Po—divisive numerals, at the rate of sur le pied de, à raison de
favor of en faveur de	*Post—after (prep.) après	Post—post, post-office poste	Pov—to be able pouvoir	Pren—to take prendre
*Preter—besides outre	*Pri—about, concerning sur, touchant	*Pro—for the sake à cause de, pour	Pur—pure, clean pur, propre	Re—again, back, re- retour, de nouveau, re-
Respond—to answer répondre	Rid—to laugh rire	Ruĝ—red rouge	Saĝ—wise, sensible sage, sensé	Sajn—to seem sembler, paraître
pas autre)	Sci—to know how savoir	*Se—if si	*Sed—but mais	Sekund—a second seconde
*Si—one's self, himself, &c. se, soi (réflexif)	*Si—she elle	Sid—to sit être assis, s'asseoir	Sinjur—sir, Mr. monsieur	Somér—summer été
*Sub—under sous	*Super—over (prep.) au-dessus (sans toucher)	Supr—above en haut	*Sur—on, upon sur (en touchant)	Tag—day jour
yet, however pourtant, néanmoins	*Taüg—to be fit for être bon pour	Ter—earth terre	*Tia—that quality, such telle qualité, tel	*Tial—for that reason, therefore pour cette raison, pour cela
that time, then ce temps, alors	*Tie—in that place, there ce lieu là, là-bas, y	*Tiel—in that manner, so, thus de cette manière, ainsi	*Ties—that one's appartenant à tel	*Tio—that thing, that telle chose, cela
*Tiom—that quantity, so much or many telle quantité, autant, tant	*Tiu—that one tel, celui-là	*Tra—through à travers	*Trans—across, trans- au-delà, par delà, trans-	*Tre—
very, greatly, très, fort, bien (adv.)	*Tro—too trop	Trov—to find trouver	*Tuj—immediately toute de suite, aussitôt	Uj—bearing, containing, peopled by qui porte, contient, est peuplé de
Ul—one characterised by qui est caractérisé par	Um—suffix which has various meanings, easily suggested by the context and the radical to which it is joined suffixe qui a différents sens aisément suggérés par le contexte et la signification de la racine à laquelle il est joint			
*Ve—woe malheur	Ven—to come venir	Ver—truth, verity vérité	Verd—green vert	Vest—clothe habiller, vêtir
Vir—man (sex) homme (sexe)	Vol—wish, will vouloir			*Vi—you vous
Vid—to see voir				

Sabato, Dimanĉo. **Months:** Januaro, Februaro, Marto, Aprilo, Majo, Junio, Julio, Aŭgusto, Septembro, Oktobro, Novembro, Decembro. **Numbers:** 1 unu; 2 du; 3 tri; 4 kvar; 5 kvin; 6 ses; 7 sep; 8 ok; 9 naŭ; 10 dek; 11 dekunu; 12 dekdu; 13 dektri; 14 dekkvar; 15 dekkvin; 16 deksex; 17 deksep; 18 dekok; 19 dekaŭ; 20 dudek; 21 dudek unu; 32 tridek du; 43 kvardek tri; 54 kvindek kvar; 65 sesdek kvin; 76 sepdek ses; 87 okdek sep; 98 naŭdek ok; 100 cent; 1000 mil; 538 kvincent tridek ok; 1902 mil naŭ cent du.

PRONUNCIATION

p, r, v, z.—as in English
comme en français
G—always hard, as in "get, give, go"
toujours dur comme dans "gaut"
I—as in "machine"
comme en français
S—"sh" as in "shoe"
"ch" comme dans "chat"

A—as in "are"
comme "âne"
Ĝ—always soft as in "ginger"
"dj", comme "g" anglais
J—"j" as in "jazz"
"j" français
T—"t" as in "total"
"t" comme total
U—as in "trude"
comme "ou" dans "oh"

C—as "ts" in "its"
comme "ts" dans "tsar"
Ĥ—aspirated as in "hat"
aspiré comme dans "haut"
O—long as in "solo"
long comme dans "sole"

Ĉ—"ch" in "church"
comme "tch"
Ĥ—strongly aspirated as in Scotch "loch"
fortement aspiré (très rare)
S—always hissing, as in "senseless"
toujours sifflant, jamais comme "ss"
Aŭ—(a diphthong), as "ow" in "how"
rapidement, en diphthong
Eŭ—(a diphthong)
en diphthong

ACCENT

The accent always falls on the syllable next to the last.
L'accent tonique est toujours sur l'avant dernière syllabe.

Antaŭen!